

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๖

บทบรรณาธิการ

คำถาม มีเจตนาที่จะเข้าไปลักทรัพย์ในโรงงาน แต่บริเวณที่ขับรถกระบะไปจอดอยู่ห่างจากตู้ควบคุมที่จะเข้าไปลักสายไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศ เพียงใช้ไฟฉายส่องไปรอบพื้นที่ โดยยังไม่ได้ลงจากรถ เป็นความผิดฐานพยายามลักทรัพย์แล้วหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๔๘/๒๕๖๔

บริเวณที่จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะเข้าไปจอดเป็นที่โล่งห่างจากอาคารโรงงานของผู้เสียหาย แม้บริเวณดังกล่าวมิใช่สถานที่ที่บุคคลใดจะเข้าไปหาปลาหรือหาหนู ทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีคีมและกรรไกรของกลางที่ใช้ตัดสายไฟฟ้าได้อยู่ในรถกระบะ ทำให้น่าเชื่อว่าจำเลยทั้งสองมีเจตนาที่จะเข้าไปลักทรัพย์ในโรงงานของผู้เสียหาย แต่บริเวณที่จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะไปจอดดังกล่าวยังอยู่ห่างจากตู้ควบคุมที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองจะเข้าไปลักสายไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศ ประกอบกับในการลักสายไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศดังกล่าว จำเลยทั้งสองจะต้องลงจากรถกระบะไปตัดสายไฟฟ้าและถอดเครื่องปรับอากาศออกจากจุดที่ติดตั้งไว้ เมื่อจำเลยทั้งสองเพิ่งกระทำเพียงใช้ไฟฉายส่องไปรอบพื้นที่อันมีลักษณะเป็นการดูลาดเลา โดยยังมิได้ลงจากรถกระบะ จึงยังไม่อยู่ในวิสัยที่จะลักสายไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศดังกล่าวได้ การกระทำของจำเลยทั้งสองยังถือไม่ได้ว่าเป็นการลงมือกระทำความผิดในอันที่จะลักสายไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศของผู้เสียหายตามฟ้อง

คำถาม ระหว่างสมรส คู่สมรสฝ่ายหนึ่งทำสัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ระบุให้บุตรเป็นผู้รับประโยชน์โดยนำเงินรายได้ที่ทำมาหาได้ในระหว่างการสมรสไปชำระเบี้ยประกันภัยก่อนมีการหย่า ต่อมาเมื่อกรรมกรรมครบกำหนด บริษัทผู้รับประกันภัยจ่ายเงินคืนตามกรรมกรรมประกันภัย ดังนี้ เงินดังกล่าวเป็นสินสมรสหรือไม่ และเงินส่วนตัวที่คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งนำไปชำระค่าเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยภายหลังการหย่าเป็นสินสมรส หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๘๐/๒๕๖๔

ผู้ร้องจดทะเบียนสมรสกับจำเลยเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๑ และจดทะเบียนหย่าเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ระหว่างอยู่กินด้วยกัน เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๔

ได้มีการทำสัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (มีเงินปันผล) กับบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด มีจำเลยเป็นผู้เอาประกันภัย มีเด็กชาย ย. และเด็กชาย พ. บุตรของจำเลยกับผู้ร้องเป็นผู้รับประโยชน์ ระยะเวลาประกันภัย ๒๐ ปี เริ่มสัญญาประกันภัยวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๘. ครบกำหนดสัญญาวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘ เบี้ยประกันภัยราย ๑๒ เดือน งวดละ ๗๕,๐๐๐ บาท ระหว่างที่จำเลยกับผู้ร้องยังเป็นสามีภริยากัน มีการชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด จำนวน ๖๔๗,๐๐๐ บาท และภายหลังจำเลยกับผู้ร้องหย่าขาดจากการเป็นสามีภริยามีกการชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด จำนวน ๕๔,๔๐๐ บาท วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาด เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ยึดอายัดทรัพย์สินของจำเลยรวมทั้งเงินที่บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด จ่ายให้จำเลยเมื่อกรรมกรรม ครบกำหนดอายุสัญญาเข้ากองทรัพย์สินของจำเลยด้วย คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า เงินที่ชำระเบี้ยประกันภัย ส่วนหนึ่งเป็นเงินสินสมรสระหว่างผู้ร้องกับจำเลย ผู้ร้องมีสิทธิในเงินที่บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด ผู้รับประกันภัยคืนเมื่อกรรมกรรมครบกำหนดหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในระหว่างจำเลยกับผู้ร้องอยู่กินเป็นสามีภริยากัน เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๘ ผู้ร้องดำเนินการจัดให้มีการทำสัญญาประกันภัยเอาประกันชีวิตของจำเลยกับบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด ในลักษณะสัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (มีเงินปันผล) จำนวนเงินเอาประกันภัย ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ชำระเบี้ยประกันภัยราย ๑๒ เดือนหรือปีละ ๗๕,๐๐๐ บาท มีระยะเวลา ๒๐ ปี ระบุให้บุตร ๒ คน เป็นผู้รับประโยชน์ โดยจำเลยเป็นคนลงนามในคำขอเอาประกันภัยและบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด ออกกรรมกรรมให้ในชื่อจำเลย แสดงว่าผู้ร้องกับจำเลยร่วมรับรู้ในการทำประกันชีวิตจำเลยครั้งนี้ สัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (มีเงินปันผล) มีลักษณะเป็นการประกันความเสี่ยง ชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเสียชีวิตของจำเลยเพื่อความมั่นคงของครอบครัว ทั้งยังมีลักษณะเป็นการออมทรัพย์และการลงทุนเพื่อผลประโยชน์ที่บริษัทตกลงจะจ่ายคืนในอนาคตด้วย ประกอบกับผู้ร้องได้นำเงินรายได้ที่ทำมาหาได้ในระหว่างสมรสกับจำเลยไปชำระเบี้ยประกันภัยก่อนมีการหย่า งวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๕ งวดละ ๗๕,๐๐๐ บาท งวดที่ ๖ ถึงงวดที่ ๙ และงวดที่ ๑๑ งวดละ ๕๔,๔๐๐ บาท รวม ๑๐ งวด เป็นเงิน ๖๔๗,๐๐๐ บาท สิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (มีเงินปันผล) ตามกรรมกรรมจึงเป็นทรัพย์สินที่จำเลยและผู้ร้องได้มาระหว่างสมรส จึงเป็นสินสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๔ (๑) และเป็นสินสมรสที่มีอยู่ขณะที่มีการหย่าเมื่อวันที่ ๑๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เมื่อทางพิจารณาไม่ปรากฏว่าภายหลังมีการหย่าจำเลยกับผู้ร้องได้มีการตกลงแบ่งสินสมรสตามสัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (มีเงินปันผล) ตามกรรมธรรม์สิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (มีเงินปันผล) ตามกรรมธรรม์พิพาทจึงยังคงมีสภาพเป็นสินสมรสที่ยังมิได้แบ่ง และเมื่อกรรมธรรม์ครบกำหนดในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘ บริษัทผู้รับประกันภัยจ่ายเงินคืนตามกรรมธรรม์ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่าเงินที่บริษัทผู้รับประกันภัยจ่ายคืนจำนวน ๖๗๑,๐๐๐ บาท นี้เป็นสินสมรสที่จำเลยกับผู้ร้องมีส่วนเป็นเจ้าของอยู่ด้วย ผู้คัดค้านคงมีอำนาจจัดการและรวบรวมเข้ากองทรัพย์สินของจำเลย แต่ไม่มีอำนาจรวบรวมเอาเงินส่วนของผู้ร้องเข้ากองทรัพย์สินของจำเลยในคดีล้มละลาย และต้องคืนเงินส่วนนี้ให้แก่ผู้ร้อง ส่วนที่จำเลยและผู้ร้องจดทะเบียนหย่าเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ อันทำให้การสมรสสิ้นสุดลง ต่อมาในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ ผู้ร้องนำเงินส่วนตัวไปชำระค่าเบี้ยประกันภัยจำนวน ๕๔,๔๐๐ บาท เป็นการที่ผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้าชำระหนี้แทนจำเลย เงินจำนวนนี้มีใช่เงินที่ผู้ร้องจะได้รับในฐานะเป็นสินสมรสในคดีนี้ หากแต่เป็นเรื่องที่ผู้ร้องต้องไปว่ากล่าวเป็นกรณีอื่นต่างหาก เมื่อผู้ร้องไม่มีสิทธิได้รับเงินที่ชำระไปเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ คืนในคดีนี้และเงินที่บริษัทผู้รับประกันภัยคืนมาจำนวน ๖๗๑,๐๐๐ บาท รวมเงินจำนวนดังกล่าวไว้ด้วยจึงต้องหักเงิน ๕๔,๔๐๐ บาท ออกจากเงินที่ผู้รับประกันภัยคืนมา โดยคำนวณเทียบเป็นสัดส่วนคงเหลือเงินสินสมรส ๖๑๘,๙๕๗.๘๐ บาท และผู้ร้องมีสิทธิได้รับคืนครั้งหนึ่งจำนวน ๓๐๙,๔๗๘.๙๐ บาท

คำถาม ผู้จัดการมรดกของผู้ตายมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจจดทะเบียนโอนขายที่ดินทรัพย์สินมรดกของผู้ตายโดยทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกไม่ยินยอมแล้วเบียดบังเอาเงินที่ได้ไปเป็นประโยชน์ของตนเอง หากผู้ซื้อซื้อที่ดินโดยสุจริต ดังนี้ ทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิรับมรดกจะขอเพิกถอนการจดทะเบียนขายที่ดินดังกล่าว ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๙๕/๒๕๖๕

ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมไว้ จำเลยที่ ๑ จึงมีสิทธิและหน้าที่เพียงทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อันได้แก่การแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรมทุกคนเท่านั้น แม้นในการจัดการมรดกทั่วไปเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทจำเลยที่ ๑ อาจทำนิติกรรมจดทะเบียนโอนขายมรดกได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจาก

ทายาท แต่ต้องเป็นการกระทำเพื่อแบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทจำเลยที่ ๑ ไม่อาจกระทำการใด ๆ ต่อทรัพย์สินมรดกโดยประการอื่นได้ การที่จำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ จดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๓ แล้วเบียดบังเอาเงินที่ขายได้เป็นประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ถือไม่ได้ว่าเป็นการจัดการมรดกโดยทั่วไปเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทตามอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากแต่เป็นการกระทำใด ๆ กับที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยทุจริต แม้จำเลยที่ ๑ จะกระทำโดยอาศัยสิทธิการเป็นผู้จัดการมรดกก็ไม่อาจกระทำได้ หากปราศจากความยินยอมของทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย ส่วนจำเลยที่ ๓ แม้จะรับฟังว่าชื่อที่ดินพิพาทโดยสุจริต เสียค่าตอบแทน และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่จำเลยที่ ๓ ก็ไม่ได้สิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทเพราะจำเลยที่ ๓ ชื่อจากจำเลยที่ ๑ ซึ่งขายที่ดินพิพาทแล้วเบียดบังเอาเงินที่ขายได้ไปเป็นประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น อันมิใช่เป็นการทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปตามที่กฎหมายให้อำนาจผู้จัดการมรดกให้กระทำได้ จำเลยที่ ๓ จึงไม่มีสิทธิดีกว่าจำเลยที่ ๑ ผู้ขาย

โจทก์และเด็กชาย อ. ซึ่งเป็นคู่สมรสและบุตรของผู้ตายที่ยังมีชีวิตและมีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายในฐานะทายาทโดยธรรมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ ฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๓ ถือเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินจากผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๖ หาใช่เป็นกรณีที่โจทก์และทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกได้มาซึ่งที่ดินพิพาทโดยทางอื่นนอกจากนิติกรรมไม่อาจอ้างการได้มาซึ่งที่ดินพิพาทที่ยังไม่ได้จดทะเบียนขึ้นต่อผู้จำเลยที่ ๓ ซึ่งชื่อที่ดินพิพาทมาโดยสุจริต และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง ไม่ เมื่อจำเลยที่ ๑ จดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๓ โดยมีขอบดังกล่าว จึงมีเหตุเพิกถอนการจดทะเบียนที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๓ แต่จำเลยที่ ๒ เป็นเพียงผู้รับมอบอำนาจจำเลยที่ ๑ และไม่ได้ผลประโยชน์จากการขายที่ดินพิพาท จึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ